

2024 CSRD BEST PRACTICES RAPPORT

Lessen van de beste jaarverslagen uit 2023 die de CSRD nu al in de praktijk brengen

Over dit Rapport.

Vanaf boekjaar 2024 moeten grote beursgenoteerde ondernemingen met meer dan 500 medewerkers verplicht verslag uitbrengen over duurzaamheidsbeleid en prestaties op basis van de CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive). Vanaf boekjaar 2025 geldt dit voor alle grote bedrijven en het jaar erna voor beursgenoteerde MKB-bedrijven. Niet-beursgenoteerde MKB-ondernemingen kunnen ervoor kiezen om vrijwillig te rapporteren.

Op 12 November 2024 hebben Impact Institute, Van der Molen E.I.S en Smart Work Places (SWP) de eerste CSRD DAY georganiseerd. Hierin zijn twee 'early adopters' beloond met de CSRD Awards: bedrijven die met hun verslag over 2023 al op voortvarende en/of innovatieve wijze inspelen op de CSRD. Hiervan leren en inspiratie uit putten kan een mooi begin zijn van een CSRD-reis!

Impact Institute heeft, in opdracht van het ministerie van Economische Zaken, op basis van het evaluatieproces van de CSRD Awards 2024, dit rapport opgesteld. Hierin worden goede voorbeelden gedeeld van bedrijven die vrijwillig de CSRD-richtlijnen hebben geïmplementeerd in hun jaarverslagen van 2023.

De Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)

Europa staat voor een ongekende duurzaamheids transitie. De Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) is hierin een cruciale bouwsteen. Door te rapporteren middels de CSRD geven bedrijven transparantie over hun duurzaamheidsbeleid, prestaties en ambities.

Peter Bakker, Chair van de World Business Council for Sustainable Development, gaf dit mooi aan op de CSRD DAY 2024:

“Als samenleving mogen we niet langer blijven hangen in mooie maar loze beloften. Het bedrijfsleven kán innoveren. En dat is ook broodnodig. Om de mogelijkheden in beeld te brengen, geeft de CSRD-inzicht in impact. Want zonder te meten, kun je niet verbeteren. Besef je dat een onderneming pas succesvol is als de werkzaamheden niet nadelig zijn voor mens en maatschappij. Laten we daar vandaag samen aan werken.”

Consequenties voor het Nederlandse Bedrijfsleven

Vanaf boekjaar 2024 moeten grote beursgenoteerde ondernemingen die al onder de NFRD (de voorloper van CSRD) vallen, verplicht verslag uitbrengen over duurzaamheidsbeleid en prestaties volgens de CSRD. In de jaren erna volgen andere grote en MKB-bedrijven.

Voldoen aan de CSRD kan nogal ingrijpend zijn, vooral in de eerste jaren. Om bedrijven hierin tegemoet te komen, zijn er de eerste drie jaar overgangsbepalingen. Zo mag er bijvoorbeeld proxy-data worden gebruikt en zijn bedrijven in het eerste jaar vrijgesteld van rapportage over de financiële effecten van milieu-gerelateerde impacts, risico's en kansen. Voor kleinere bedrijven (minder dan 750 werknemers) is de infasering nog geleidelijker. Zij mogen bijvoorbeeld rapportage over biodiversiteit weglaten in de eerste twee jaar. Wanneer bedrijven moeten rapporteren (en of er een infasering is) staat samengevat in Appendix 1.

De CSRD Awards

Alhoewel de CSRD pas in werking treedt vanaf boekjaar 2024, zijn bedrijven zich hierop al aan het voorbereiden en proberen sommigen in de jaarverslaggeving over boekjaar 2023 al conform de CSRD te rapporteren. De beste bedrijven volgen hierbij niet alleen de letter van de CSRD, maar ook de geest. Rapportage is dan geen doel op zich, maar een middel om meer duurzaam te worden. Moeten rapporteren over duurzaamheidsambities, kan dan bijvoorbeeld een goede prikkel zijn om die ambities te formuleren of aan te scherpen.

Om voorlopers in het zonnetje te zetten, zijn de CSRD Awards in het leven geroepen. De Awards zijn uitgereikt tijdens de allereerste CSRD DAY op 12 November 2024 in Nieuwegein. De winnaars waren Koninklijke Philips N.V. (categorie grootbedrijf) en Schijvens Corporate Fashion (categorie MKB/Overig).

Dit Rapport

Voor veel bedrijven is de CSRD uitdagend, of zelfs intimiderend. Voorbeelden van 'best practices' helpen. Ook als – of juist als – ze nog niet perfect zijn. Want alle bedrijven stoeien met de CSRD.

Het kan inspiratie bieden aan iedereen die aan het begin van een CSRD-reis staat. Vanaf volgend jaar – als de eerste 'echte' CSRD-rapporten bekend zijn – kan er steeds meer voortgebouwd worden op best practices.

Het Ministerie van Economische Zaken heeft de benoemde jaarverslagen over 2023 zelf niet beoordeeld. De kwalificatie 'best practice' is op basis van het evaluatieproces van de CSRD Awards. Voor het evaluatieproces, inclusief de jurycriteria, zie Appendix 2.

Belangrijkste Best Practices

De winnaars, bedrijven op de shortlist en veel andere bedrijven laten al best practices zien richting de CSRD. Na iedere best practice geven we één of meerdere voorbeelden. Aan het eind volgen nog drie voorbeelden (o.a. van de winnaars) die linken aan meerdere best practices.

Neem ESG mee in de kern van je bedrijfsmodel

“We hebben koplopers nodig die het goede voorbeeld geven, co-creators en prototypes voor 'het nieuwe normaal'. [... CSRD wordt] dan eigenlijk een karma-studie, voor toekomstige generaties.”

Volkert Engelsman, oprichter Eosta en Nature & More op de CSRD DAY 2024.

Als bedrijf kun je ervoor kiezen om enkel te voldoen aan de minimale eisen van de CSRD. Dan mis je echter de kans om de CSRD te benutten als een middel voor transformatie. CSRD geeft een duwtje in de rug om sterkere relaties met leveranciers op te bouwen en te werken aan een toekomstbestendig businessmodel.

De best presterende bedrijven lieten zien dat zij duurzaamheid proberen te verankeren in hun kernstrategieën. a.s.r. is een goed voorbeeld. Langetermijnwaardcreatie staat centraal in de strategie van a.s.r. voor haar belangrijkste stakeholders. Naast klanten, werknemers en investeerders wordt 'de maatschappij' hier expliciet benoemd. a.s.r. noemt drie hoofdgebieden waarop ze de grootste impact willen maken: financiële zelfredzaamheid en inclusie, vitaliteit en duurzame inzetbaarheid, en duurzaam leven. a.s.r. vat haar waardecreatiemodel visueel sterk samen. Hieruit blijkt dat zij inputs in vijf verschillende vormen (of 'kapitalen') omzet in verwachte uitkomsten die ook uit vijf kapitalen bestaan en ver voorbij alleen het financiële gaan - [a.s.r. jaarverslag](#) (p.15-16 en 25-26).

Input

Financial capital

- Total equity
- Gross written premiums
- Assets under Management

Manufactured capital

- Best in class operator
- Proven IT integration skills

Human and intellectual capital

- Expertise in pricing, underwriting, claims management, and asset management
- Experienced, engaged and diverse workforce
- Training and development programs

Social and relationship capital

- Loyal and high-quality intermediary network
- Strong brand and reputation
- Partnerships and sector initiatives

Natural capital

- Paris Agreement
- Biodiversity Pledge

- › How a.s.r. operates
- › Business performance

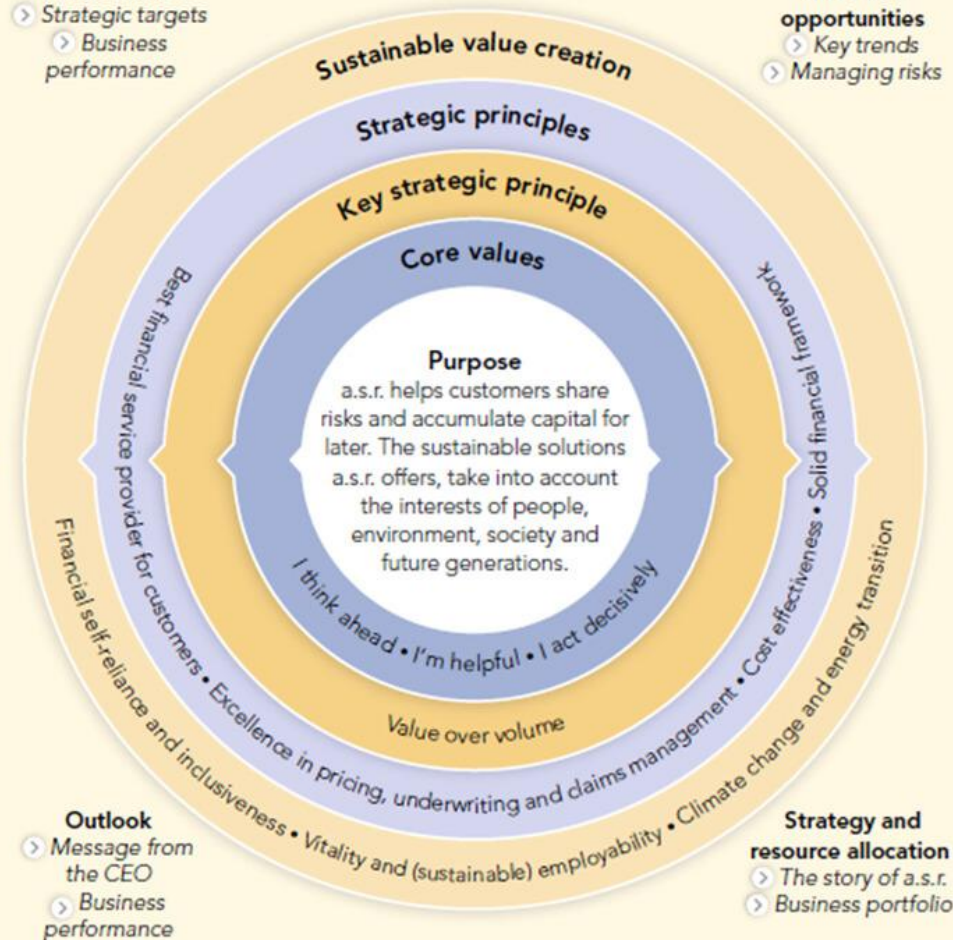
Business activities

Non-life | Life | Asset Management | Bank | Distribution and Services

- › Business portfolio
- › Business performance

- Performance**
- › Strategic targets
 - › Business performance

- Risks and opportunities**
- › Key trends
 - › Managing risks

Output

Claim payments

Solvency

Employee engagement

Customer satisfaction (NPS)

Skilled workforce

Reduction carbon footprint investment portfolio

Impact investing

Sustainable reputation

- › Strategic targets

Expected outcome

Financial capital

- Correct and smooth claim handling and payment to customers
- Progressively growing annual dividend per share
- Fair tax payments

Manufactured capital

- Accessibility for a.s.r.'s customers by up-to-date digital customer solutions

Human and intellectual capital

- Fair remuneration
- Equal pay F/M
- Healthy and vital workforce
- Focus on sustainable employability

Social and relationship capital

- Increasing client satisfaction
- Contribution to financial security and self-reliance

Natural capital

- Paris-aligned investment portfolio
- Facilitator of the energy transition
- Active contributor to and pioneer in the challenging field of biodiversity

- › How a.s.r. operates
- › Business performance

Figuur 1: het waardecreatiemodel van a.s.r. - Jaarverslag 2023 p. 16

Een tweede voorbeeld is Viterra. Op pagina 12 van het [duurzaamheidsverslag](#) wordt helder de duurzaamheidsvisie beschreven en hoe zij als 'netwerk' het verschil kunnen maken.

Een bank (die niet op de shortlist van de CSRD Awards staat) geeft een voorbeeld van hoe de CSRD een duurzaamheidsstrategie ook kan scheppen. De bank vond dat ze goed bezig was op milieugebied. Ze had een uitgebreid klimaat-transitieplan en nam klimaatimpact standaard mee bij het verstrekken van nieuwe leningen. Uit hun dubbele materialiteitsanalyse bleek inderdaad dat klimaatverandering een hoog materieel onderwerp was – maar biodiversiteitsverlies was dat ook. Op biodiversiteit hadden ze nog nauwelijks zicht, laat staan een transitieplan en doelen.

In theorie had de bank aan CSRD kunnen voldoen door netjes te melden dat er geen biodiversiteitsstrategie was. Maar dat was hun eer te na. Ze besloten CSRD transformatief in te zetten en werken nu hard om biodiversiteit net zo centraal mee te kunnen nemen in hun dienstverlening als het klimaat.

Neem de tijd voor een uitgebreide en eerlijke materialiteitsanalyse

Een kernstap in de CSRD is de dubbele materialiteitsanalyse. Deze dient twee doelen. Ten eerste communiceert het aan alle betrokkenen wat in relatieve zin de belangrijkste duurzaamheids-onderwerpen zijn. Ten tweede helpt de focus aan te brengen in de verdere rapportage (die alleen over de materiële onderwerpen hoeft te gaan).

Dave Lindenberg-Janse van Vattenfall gaf een inkijkje in het proces in zijn organisatie tijdens een themasessie op de CSRD Day 2024. Hij vertelde hoe zijn organisatie in 2014 begon met de materialiteitsanalyse en gaf als tip: "Om acties te ondernemen om impact te maken, werkten we eerst aan een volledig beeld. We begonnen met interne stakeholders en betrokken daarna externen. We wilden die dialoog hebben. Je gaat in gesprek met klanten, leveranciers, onderaannemers. Bedenk je vooral: wat haal je eruit en wat is je doel?".

Wat opvalt is dat bedrijven die zich kwetsbaar durven opstellen in de materialiteitsanalyse, extra krachtig overkomen. Zij beschrijven met net zo veel aandacht de negatieve impacts en de risico's als de positieve impacts en de kansen. JDE Peets is een goed voorbeeld. Op pagina 18 van het [jaarverslag](#) staan de materiele onderwerpen, waarbij o.a. ontbossing, mensenrechten en het (niet) betalen van leefbare lonen goed de ruimte krijgen. JDE Peet's geeft duidelijk aan waar in de waardeketen de issues spelen. Vaak is dat upstream, bij de kleine koffie- thee- en andere boeren die aan JDE Peet's leveren. De tabel is ook een leeswijzer voor het jaarverslag. Alle materiele onderwerpen worden later in het rapport in detail behandeld. Hier worden ook de onderliggende impacts, risico's en kansen benoemd. Dat zijn er in totaal meer dan 100.

Arte Groep is een voorbeeld van een MKB-bedrijf dat een heldere en simpele materialiteitsanalyse heeft uitgevoerd, inclusief link aan de SDG's. Deze staat op pagina 17 van het [duurzaamheidsverslag](#).

Veel CSRD werk dat jouw bedrijf moet doen, doen je sectorgenoten ook. Dit geldt in het bijzonder voor de materialiteitsanalyse. Samenwerken kan veel werk besparen en leidt voor alle betrokkenen tot betere en meer geharmoniseerde rapportage. [BOVAG](#) stimuleert samenwerking in de mobiliteitssector door o.a. een CSRD Rapportagetool (met veel voorgevulde data) en een Brancheformat beschikbaar te stellen. [Groentenfruihuis](#) doet iets vergelijkbaars in de groente- en fruitsector.¹

¹ BOVAG en Groentefruithuis (op basis van het verslag van Combilo) worden in het [juryrapport](#) van de CSRD Awards genoemd in de sectie 'Verrassende inzichten'.

Double Materiality

Common Grounds pillar	Material topic	Value chain	Main impact generated (potential/actual)		JDE Peet's logo	Time horizon	Main SDG* for positive impacts	Relevant Annual Report section*
	Biodiversity & deforestation	Upstream	Working towards a deforestation-free supply chain in our sourcing of green coffee and paper & pulp. Anticipating and managing biodiversity and deforestation-related risks across the value chain by tackling region-specific issues at community and landscape levels.	✓	✓	Medium-term: 1-5 years		<ul style="list-style-type: none"> • Preservation of nature and biodiversity; the importance of rich habitat • Deforestation-free supply chains
	Farmer livelihoods	Upstream	Our commitment to making a difference in the lives of farmers, their households, and greater farming communities. Through our Responsible Sourcing pillar under Common Grounds, we work closely with relevant stakeholders in the sector to support farming communities' vision of prosperity and to respect human rights.	✓	✓	Medium-term: 1-5 years		<ul style="list-style-type: none"> • Coffee: sustainable agriculture • Smallholder farmer engagement; further outreach and expansion
	Sustainable agriculture	Upstream	Supporting farmers in implementing good agricultural practices that promote resilience while increasing the long-term viability of farm production, including water and energy reduction, optimal nutrient management, climate change mitigation efforts, soil conservation, integrated pest management, and activities to improve crop yields and quality.	✓	✓	Medium-term: 1-5 years		<ul style="list-style-type: none"> • Coffee: sustainable agriculture • Smallholder farmer engagement; further outreach and expansion
	Human rights	Upstream	Applicable to our farmers, suppliers and other stakeholders in our value chain. We commit to high standards of social and environmental responsibility and ethical conduct as a signatory of the UN Global Compact and in line with internationally recognised human rights standards.	✓	✓	Medium-term: 1-5 years		<ul style="list-style-type: none"> • Respecting Human rights
	Climate action	Upstream	Reducing or preventing greenhouse gas emissions along our entire value chain and managing climate-related transition and physical risks across the value chain by deploying decarbonisation technologies and investing in effective climate change measures to adapt to climate change.	✓	✓	Medium-term: 1-5 years		<ul style="list-style-type: none"> • Taking planet action
	Packaging & circularity	Upstream	Enabling circularity and minimising the environmental impact of our packaging through design choices, helping reduce material use, promote reuse/recycling/composting, and increase the use of recycled content.	✓	✓	Medium-term: 1-5 years		<ul style="list-style-type: none"> • Working towards sustainable packaging and reduced waste
	Water & wastewater management	Upstream	Improving water management in our own operations, with a focus on availability, quality and access to water, particularly in regions with high or extremely high water stress, leading to lower operating costs and reduced risks.	✓	✓	Medium-term: 1-5 years		<ul style="list-style-type: none"> • Managing our water use
	Human capital management	Own operations	Investing in employee learning and development programmes and in people analytics to attract and retain talent, to raise the skills and capabilities to execute our strategy, and to embed company values at every layer of the organisation.	✓	✓	Medium-term: 1-5 years		<ul style="list-style-type: none"> • Growing our people
	Diversity, equity and inclusion	Own operations	Fostering a more diverse, equitable and inclusive organisation to ensure our employees feel they can be who they truly are and in breaking down potential barriers for everyone to achieve their full potential.	✓	✓	Medium-term: 1-5 years		<ul style="list-style-type: none"> • Our global approach to DE&I
	Product safety & quality	Downstream	Delivering safe, high-quality products by ensuring our own manufacturing and processing facilities are regularly audited and hold international certifications across all areas of food safety and quality.	✓	✓	Long-term: >5 years		<ul style="list-style-type: none"> • Food safety and quality
	Ethics and governance	Downstream	Ensuring general principles of governance and ethics (including accountability, transparency, integrity and compliance) that guide our behaviour at all levels of our organisation. This topic includes fair tax, anti-competitive behaviour, anti-corruption and bribery.	✓	✓	Long-term: >5 years		<ul style="list-style-type: none"> • Corporate Governance
	Cyber security	Own operations	Protecting JDE Peet's IT systems from intrusion, both outside or inside the company, and ensuring recovery of the main IT system after an event occurs.	✓	✓	Long-term: >5 years		<ul style="list-style-type: none"> • Risk management

*Associated impacts, risks and opportunities, and our strategy, are described in greater detail in their respective section of the Annual Report and Risk management section of this report.

Impact materiality
 Financial materiality
 Short-term: 1 year
 Medium-term: 1-5 years
 Long-term: >5 years
 Upstream
 Own operations
 Downstream

Figuur 2: Dubbele materialiteitsanalyse van JDE Peet's - Jaarverslag 2023 p. 18

Ken je waardeketen en werk met je waardeketenpartners aan verbetering

Bij veel bedrijven spelen de voornaamste impacts, risico's en kansen zich niet af in de eigen operaties, maar in de waardeketen. Dit kwam al naar voren in het eerdere voorbeeld van JDE Peet's. In totaal geeft JDE Peet's aan meer 1,000 leveranciers in 60 landen te hebben (jaarverslag p. 15).

De producten in de winkels van Ahold Delhaize komen zelfs uit de hele wereld - en de impact is dan ook in de keten. Ongeveer 96% van Ahold Delhaizes directe en indirecte broeikasgasuitstoot valt bijvoorbeeld in de zogeheten scope 3: indirecte emissies in de waardeketen. Er zijn ambitieuze doelen om deze emissies terug te dringen. Voor het retailmerk Albert Heijn is dat bijvoorbeeld 45% reductie in 2030. Alle retailmerken zoeken actief contact met zowel grotere als kleinere leveranciers. Veel Nederlandse voedselbedrijven voor wie de CSRD-reis pas in 2026 of later begint, geven aan dat vragen van de supermarkten hun eerste kennismaking met de CSRD zijn.

Om haar scope 3 klimaatdoelen te bereiken ondersteunt Ahold Delhaize haar leveranciers bij het vaststellen van eigen emissiedoelstellingen. Deze moeten in lijn zijn met de nieuwste wetenschappelijke inzichten, om verbeteringen in veehouderij, grondstoffeninkoop, ontbossing, verwerking, voedselverspilling, verpakking en transport te versnellen. Ahold Delhaize biedt open-sourceplatforms met instructievideo's en links naar externe bronnen, zoals SBTi en het GHG Protocol. Tegen het einde van 2023 hadden alle Europese foodretailmerken klimathubs gelanceerd – Ahold Delhaize [jaarverslag](#) p. 3, 33-34, 109, 113-125.

Enstall geeft een andere best practice. Pagina 13 van het [duurzaamheidsverslag](#) bevat een beschrijving van de (fysieke) waardeketen. Daarbij staat uitleg waar Enstall invloed heeft. Dat blijkt zowel bij leveranciers als bij klanten te zijn.

Scope 1 and 2	
Energy consumption	1.8%
Refrigerants	2.1%
Transport	0.4%
Scope 3	
Purchased goods and services	86.2%
Use of sold products	5.2%
Other scope 3	4.3%

1 Includes 2023 scope 1 and 2 emissions, and 2022 scope 3 emissions.

Figuur 3: Klimaatvoetatrak Ahold Delhaize per scope, jaarverslag p. 114

Traceability of most used materials

Traceability	Tier 1	Tier 2	Tier 3	Tier 4
glass beads	✓	✓	✓	✓
copper (main component of brass)	✓	✓		
gemstones	✓			
cotton thread	✓	✓	✓	
elastic	✓	✓	✓	✓

Percentage of traceability levels of our materials

Tier 1 = product and producer using material	100%
Tier 2 = supplier of the material	76%
Tier 3 = producer of the material	53%
Tier 4 = source of the material (traceable / low impact / certified)	35%

Figuur 4: Traceability van de materialen voor sieraden van A Beautiful Story - Jaarverslag p. 39

A Beautiful Story laat zien dat het betrekken van de waardeketen niet alleen iets is voor grote bedrijven zoals JDE Peet's, Ahold Delhaize en Enstall. A Beautiful Story is een klein sieradenmerk met 34 medewerkers. De plek op de shortlist van de CSRD Awards verdiende ze vooral vanwege sterke inzet voor de leveranciers: veelal vrouwelijke 'artisans' in Nepal en India. A Beautiful Story zorgt voor een leefbaar loon en geeft trainingen over financiële onafhankelijkheid. En daar stopt het niet. A Beautiful Story doet ook onderzoek naar de verdere upstream van de leveranciersketen. Zo komen edelstenen bijvoorbeeld deels uit Tanzania. A Beautiful Story probeert ook hier het verschil te maken in het leven van mijnwerkers – A Beautiful Story [jaarverslag](#), p. 11-17, 37.

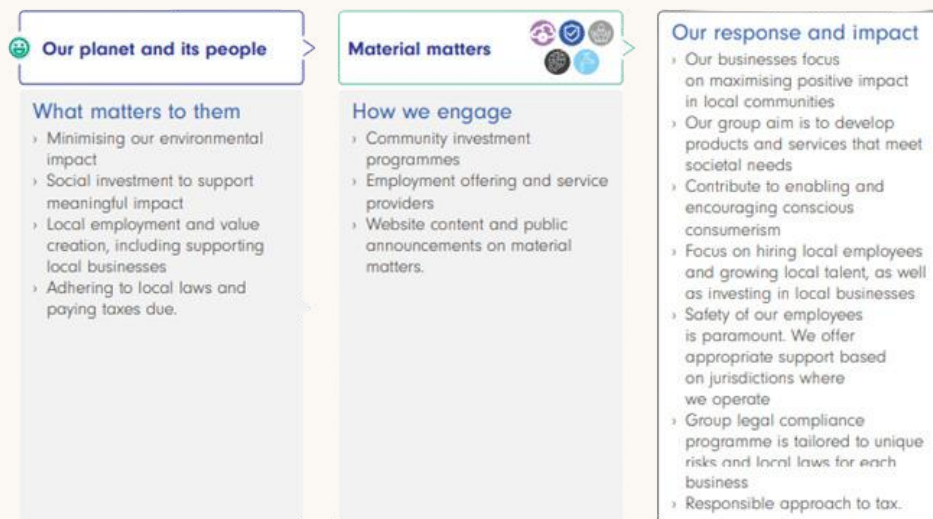
Een interessant inzicht werd nog gedeeld door de eigenaar van een recyclingbedrijf. Vanwege de beperkte grootte van zijn bedrijf valt hij helemaal niet onder de CSRD. Toch houdt hij zich veel met de CSRD bezig, en kan zijn bedrijf gedetailleerde cijfers opleveren over de prestaties op het gebied van circulariteit. In zijn woorden: "Tot voor kort bood ik één dienst aan: recycling. Nu zijn het er twee: recycling en CSRD-informatie. Als ik alleen het eerste zou kunnen aanbieden, was ik snel out of business."

Betrek je stakeholders in je CSRD-reis

Een belangrijke vereiste van de CSRD is dat materialiteitsanalyse niet alleen is gebaseerd op inzichten en kennis van binnen het bedrijf. ‘Stakeholders’ moeten worden betrokken. Bij het lezen van de jaarverslagen viel op dat milieuparagrafen typisch sterker zijn dan de sociale en governance paragrafen; deze hebben bij uitstek baat bij het betrekken van stakeholders.

Prosus geeft een voorbeeld hoe dit goed gedaan kan worden. Op pagina 23-25 van het [jaarverslag](#) benoemen ze negen belangrijke stakeholder groepen. Voor iedere groep beschrijft Prosus.

- 1 Wat de belangen zijn van deze stakeholders. Een brede blik is hier van belang. Zo is het bijvoorbeeld sterk dat Prosus niet alleen oog heeft voor haar eigen werknemers, maar ook voor werkers in de waardeketen.
- 2 Hoe Prosus zorgdraagt voor de belangen van de stakeholder – inclusief hoe Prosus negatieve impacts erkent en hier verantwoordelijkheid voor neemt.
- 3 Hoe Prosus (en haar portfoliobedrijven) engageren. Soms is dat éénrichtingsverkeer (Prosus informeert), waar mogelijk komt het van twee kanten. Prosus en de stakeholder leren elkaars zorgen dan echt begrijpen en ze zoeken naar win-win oplossingen.

Figuur 5: Voorbeeld van de stakeholderaanpak van Prosus - Jaarverslag p. 24

Een tweede best practice komt van Heijmans. Hier valt vooral de heldere beschrijving van de stakeholderdialoog op. Hiervoor zijn vier pagina's in het [jaarverslag](#) gereserveerd (p 32-35).

Veel bedrijven betrekken graag hun stakeholders in de CSRD-reis, maar zijn nog zoekende hoe die te benaderen en vooral hoeveel stakeholders te benaderen. Voor een compleet beeld kan het nodig zijn zeer veel stakeholders te benaderen. En sommige grote bedrijven pakken de consultatie inderdaad zo groot aan dat ze letterlijk met meer dan 100 stakeholders praten. Dat is niet haalbaar voor MKB- bedrijven.

Hieronder staat het plan om stakeholders te betrekken van een (geanoniseerd) MKB-bedrijf in de transport en logistiek. Zij hebben een goede middenweg gevonden tussen compleetheit en haalbaarheid. Zij spreken met stakeholders in allerlei categorieën, maar binnen een categorie steeds met een overzichtelijk aantal.

Met de meeste stakeholders praten ze twee keer. Één keer om te valideren of de lijst van onderwerpen compleet is, en één keer om het relatieve belang van onderwerpen te bepalen. De gesprekken met banken en de brancheorganisatie leverden interessante inzichten op. Zonder direct met concurrenten te praten, kon zo inzicht verkregen worden over hoe andere bedrijven in de sector naar materialiteit kijken.

Stakeholder	Wie willen we betrekken
Klanten	Één klant per divisie (4 in totaal)
Toeleveranciers	Één centrale leverancier in de 4 grootste categorieën
- Categorie 1 (grondstoffen)	
- Categorie 2 (brandstof)	
- Categorie 3 (transport)	
- Categorie 4 (elektronica/ICT)	
Medewerkers	Per vragenlijst (afzonderlijk per divisie)
Banken	Twee van de vier banken
Branche-organisatie	Voor de belangrijkste sector
Overheid/reguleerder	n.t.b.
Niet-gouvernementele organisaties	Één NGO met milieu-focus n.t.b. ook een NGO met sociale focus
Lokale gemeenschappen	Rond centraal overslagstation

Figuur 6: Overzicht van stakeholders die betrokken worden bij de dubbele materialiteitsanalyse van een MKB-bedrijf in de transport- en logistieksector.

Gebruik data vanaf het begin

Pas na de materialiteitsanalyse vraagt CSRD je om data te zoeken om aan kwantitatieve datapunten voor de materiële onderwerpen te voldoen. Maar ook tijdens de materialiteitsanalyse kan een data-gedreven aanpak helpen. Weinig bedrijven weten bijvoorbeeld wie de leveranciers van hun leveranciers zijn – en welke impacts, risico's en kansen daarmee samenhangen. Slimme databases zijn een uitkomst voor een goede eerste inschatting (en kunnen proxy-datapunten leveren in de eerste 3 jaar). Goede tools kunnen bovendien veel tijd besparen.

ABN AMRO² maakt gebruik van een database die gemiddelde impactinformatie bevat voor een lening in een bepaalde sector in een bepaald land. Op basis van deze database kan al snel een inschatting gemaakt worden welke leningen de grootste impactrisico's geven. De figuur hiernaast illustreert hoe dat eruitziet.

² ABN AMRO wordt in het juryrapport van de CSRD Awards genoemd in de sectie 'Verrassende inzichten'.

Social risk heatmap (in millions)

Figuur 7: Social risk heatmap o.b.v. globale data in gemonetariseerde (en zo vergelijkbare) eenheden
- ABN AMRO jaarverslag pg 274.

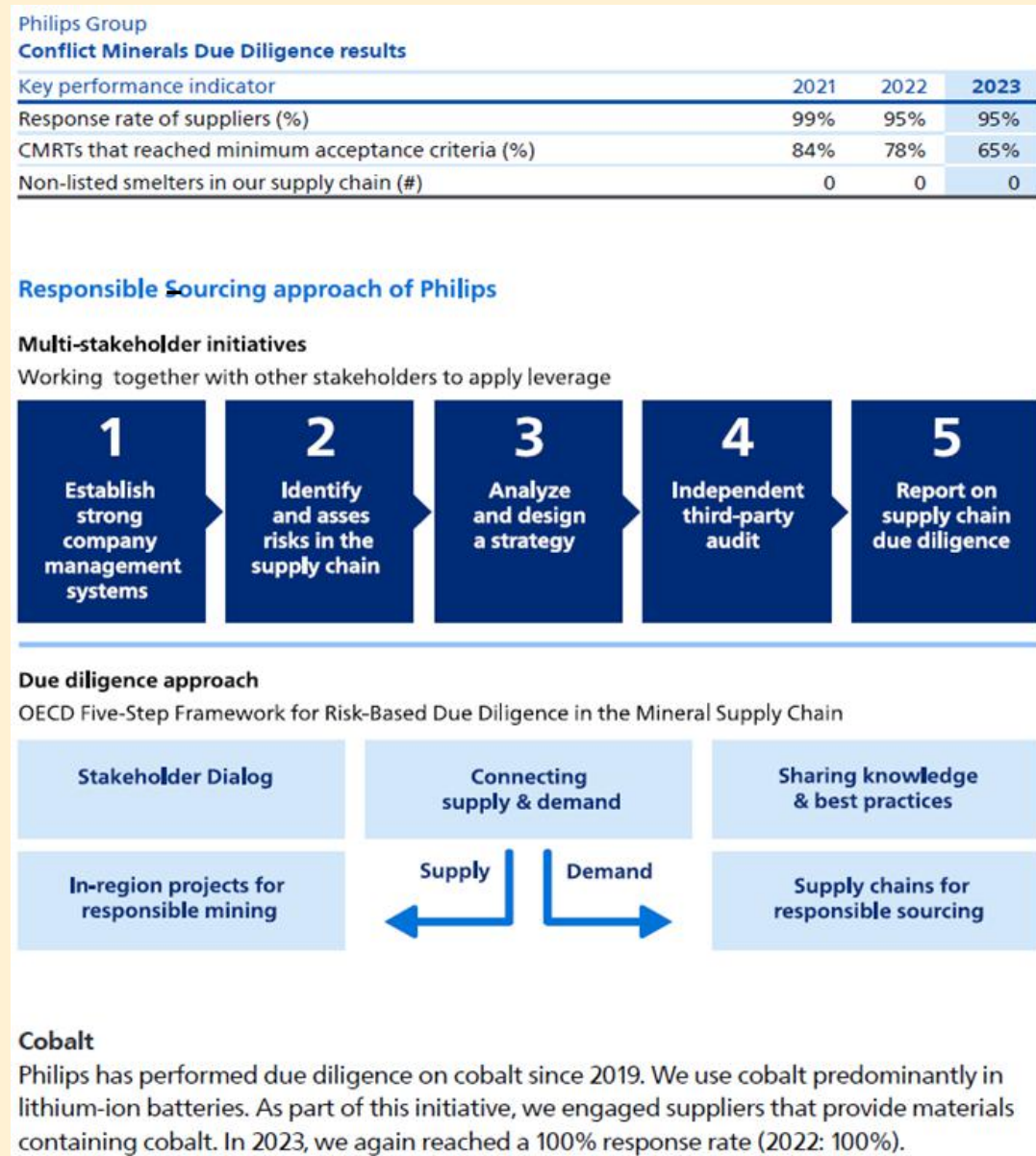
VOORBEELD: Philips – ESG in de kern van het bedrijfsmodel & met de waardeketen aan verbetering werken

Philips, winnaar in de categorie grootbedrijf, onderscheidde zich door de grondigheid waarmee het haar analyse heeft uitgevoerd. De gestructureerde opbouw, in combinatie met informatietabellen en heldere infografieken, biedt lezers een overzichtelijk beeld van zowel het proces als de resultaten. Wat Philips bijzonder maakt, is de moed om zich kwetsbaar op te stellen en gevoelige onderwerpen niet uit de weg te gaan.

Een opvallend voorbeeld hiervan is hun informatie over conflictmineralen zoals kobalt. Dit is essentieel in veel van Philips' medische apparatuur, vooral waar deze een batterij heeft. Kobaltmijnbouw, bijvoorbeeld in de Democratische Republiek Congo, is een sector waar veel mensenrechtenschendingen plaats vinden.

Philips geeft gedetailleerde informatie over de resultaten van hun due diligence, inclusief uitdagingen. Deze eerlijkheid versterkt niet alleen de kracht van de analyse, maar overtuigt ook de lezer van de transparantie en betrouwbaarheid van de rapportage. Philips kan de uitdagingen rondom conflictmineralen niet in haar eentje oplossen, maar ze neemt wel haar verantwoordelijkheid voor een bijdrage aan de oplossing.

Door dergelijke onderwerpen expliciet te benoemen, brengt de CSRD belangrijke kwesties nog scherper onder de aandacht binnen de organisatie. Dit zet bedrijven aan om concrete stappen te ondernemen en actief verbeteringen door te voeren, wat de rapportage niet alleen een informatief, maar ook een transformatief instrument maakt - [Jaarverslag_p. 266](#).

Figuur 8: informatietabellen en heldere infografieken geven een overzichtelijk beeld van zowel het proces als de resultaten van de analyse - Jaarverslag 2023, pg 266.

VOORBEELD: Schijvens Corporate Fashion – Kennis van de waardeketen & uitgebreide en eerlijke materialiteitsanalyse

Schijvens, winnaar in de categorie MKB/Overig, onderscheidde zich door de gedetailleerde beschrijving van de impactrisico's van de landen waarin het actief is en de mogelijke negatieve publieke aandacht die hiermee gepaard gaat. Het duurzaamheidsverslag is uitgebreid en volledig, met onder andere gedetailleerde informatie over sourcing uit Turkije en 7 andere landen. Daarnaast biedt Schijvens een helder overzicht van risico's in de waardeketen, inclusief milieu- en sociale ESRS-onderwerpen, wat lezers een snel en volledig beeld geeft.

De rapportage van de impact-risico's bevat bovendien een duidelijke uitsplitsing per land en per merk, gecombineerd met een kleurcodering voor de materialiteit. Deze aanpak maakt de complexe en gedetailleerde gegevens in de CSRD-rapportage toegankelijker en overzichtelijker voor de lezers - [Duurzaamheidsverslag](#), p. 24-29.

Figuur 9: Sociale impact-risico's in 8 landen waar Schijvens kleding produceert. Risico worden bepaald op een schaal van laag tot zeer hoog op basis van relevante KPI's met zowel kwantitatieve als kwalitatieve elementen - Duurzaamheidsverslag 2024, pg. 25.

VOORBEELD: Signify – ESG in de kern van het bedrijfsmodel & gebruik van data vanaf het begin

Signify – de voormalige lichtdivisie van Philips – weet dat het energieverbruik in haar fabrieken slechts een fractie vertegenwoordigd van het totale verbruik tijdens de levensduur van haar lampen. Het meeste wordt verbruikt als de lampen in gebruik zijn en ze elektriciteit gebruiken. Zoals uit de tabel hiernaast blijkt, valt meer dan 99% van de emissies onder scope 3 – categorie 11 ‘use of sold products’.

Het rapporteren van scope 3 broeikasgasemissies (alle indirecte emissies) is verplicht onder CSRD, maar wordt door veel bedrijven als (te) lastig gezien. Signify heeft geïnvesteerd in een meerjarenproject om de broeikasgasemissies in haar waardeketen en tijdens de levensduur van haar lampen echt goed te kunnen overzien.

Signify werkt hard om niet alleen het energieverbruik in haar eigen operaties omlaag te brengen, maar ook tijdens de levensduur van de lampen. Dankzij meer efficiënte lampen (en in het bijzonder het uitfasen van ouderwetse gloeilampen) is er in 2023 al een reductie van 61% t.o.v. 2015 gehaald. En dit terwijl 30% reductie in 2030 al genoeg is voor de Science-based targets.

Signify heeft in 2023 ‘reasonable assurance’ gekregen over de rapportage van de volledige broeikasgasemissies. Dit gaat al een stap verder dan de ‘limited assurance’ die de eerste jaren zal gelden voor CSRD-rapportage - [Jaarverslag](#), p. 8, 27, 48-51.

Signify carbon footprint in kilotonnes-CO ₂ e			
	2021	2022	2023
Scope 1	149	142	148
Scope 2 (market based)	10	13	0
Scope 2 (location based)	186	140	129
Scope 3 (indirect emission categories)			
Category 1: Purchased goods and services	n.a.	696	683
Category 2: Capital goods	n.a.	5	15
Category 3: Fuel- and Energy-Related Activities. Not Included in Scope 1 or Scope 2	n.a.	29	33
Category 4: Upstream transportation and distribution, of which:	124	87	87
• Air transport	59	21	20
• Road transport	31	30	27
• Ocean transport	34	36	40
Category 5: Waste generated in operations	n.a.	8	9
Category 6: Business travel	7	10	13
Category 7: Employee commuting	n.a.	39	35
Category 8: Upstream leased assets	n.a.	n.a.	n.a.
Category 9: Downstream transportation and distribution	n.a.	n.a.	n.a.
Category 11: Use of sold products	n.a.	246,762	191,779
Category 12: End of Life treatment and sold products	n.a.	18	18
Scope 3 total	n.a.	247,653	192,673
Scope 1+2 total	159	155	148
Operational carbon footprint	290	252	249
Scope 1+2+3 total	n.a.	247,808	192,821

Figuur 10: Overzicht van de broeikasgasemissies van Signify - Jaarverslag 2023 pg 49.

Concluderend: Lessen en Aanbevelingen

Het jureren van de CSRD Awards heeft veel inspirerende inkijkjes gegeven in de duurzaamheidsrapportage van Nederlandse bedrijven. Toch is niemand perfect – ook de ‘best in class’ niet. Bij het lezen van de jaarverslagen viel het op dat sommige CSRD-rapporten wel compleet maar ook enigszins langdradig zijn; en dat waarschijnlijk een aantal van de rapporten door een extern bureau is geschreven in plaats van door het bedrijf zelf. Dat beperkt de mogelijkheid om CSRD transformatief in te zetten.

Zoals de winnaars en de genomineerden van de CSRD Awards laten zien, is de CSRD ook een kans om je te onderscheiden als bedrijf. Door duurzaamheid écht te verankeren in je strategie. En door de (verplichte) consultatie van stakeholders te gebruiken om een diepere band te smeden.

De lessen die we kunnen leren uit de best practices zijn beschreven in volgorde van belangrijkheid. De belangrijkste aanbevelingen voor verder onderzoek en ontwikkeling zijn:

- **Probeer naast uitgebreide, ook vergelijkbare materialiteitsanalyses te stimuleren:** gebruik betrouwbare databronnen om een uitgebreide materialiteitsanalyse te doen. Maar het is nog belangrijker dat verschillende bedrijven een vergelijkbare materialiteitsanalyse doen. Dit versterkt het grootste doel van CSRD: het transparant en vergelijkbaar maken van duurzaamheidsprestaties en -ambities. Werk daarom zo veel mogelijk samen met anderen.

- **Blijf ook in latere jaren tijd maken voor een uitgebreide materialiteitsanalyse:** zie het als een doorlopend dat met de bedrijfsomgeving meebeweegt, met name voor risico's en kansen, maar denk ook aan verbeteringen in proxy-data. Bovendien kun je zo gebruik maken van de analyse van anderen in eerdere jaren.

- **Gebruik ESRS-datapunten als inspiratie voor het opstellen van goed beleid, acties en doelen:** Hoewel je aan de CSRD kunt voldoen door aan te geven dat je geen beleid, acties of doelen hebt voor een materieel onderwerp, is het toch waardevol om hiermee aan de slag te gaan. Laat je inspireren door de ESRS-datapunten, die in feite een blauwdruk bieden voor hoe je effectief beleid, acties en doelen kunt opstellen.

- **Blijf een community en laat deze groeien:** De CSRD Awards en de CSRD Day hebben laten zien dat iedereen die in Nederland met CSRD bezig is, langzaamaan een community begint te vormen. Hopelijk kan het delen van veel best practices deze community helpen met de aanbevelingen aan de slag te gaan. Naar omarming van de CSRD, maar vooral naar een duurzamer Nederland.

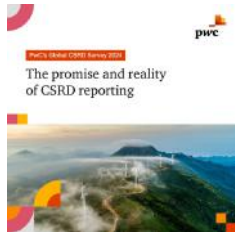
Wij bedanken alle deelnemende bedrijven voor hun inzet voor duurzame bedrijfspraktijken en voor hun vrijwillige bijdrage aan de vooruitgang van CSRD-rapportage. Een speciale dank wordt gegeven aan het ministerie van Economische Zaken voor het mogelijk maken van het rapport.

Verder Lezen over de CSRD.

Implementation of ESRS: Initial observed practices from selected companies. EFRAG - [Link](#).

Preparation for implementation of the EU Sustainability Reporting Standards. Frank Bold - [Link](#).

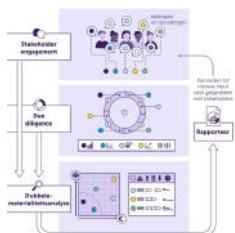
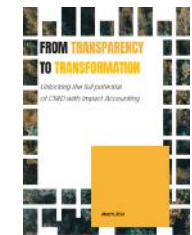
Global CSRD Survey 2024: The promise and reality of CSRD reporting. PWC - [Link](#).

ESG100 Review: ESG Reporting in the ESRS Era. Position Green - [Link](#).

CSRD Materiality Analysis: Early Adopter Insights. University of Cologne - [Link](#).

From Transparency to Transformation: Unlocking the full potential of CSRD through impact accounting. Impact Economy Foundation - [Link](#).

10 Waypoints for CSRD - Double Materiality. AFM - [Link](#).

Webinars over wetgeving in relatie tot duurzaamheid. Sociaal Economische Raad - [Link](#).

Appendix 1: Wanneer moeten Nederlandse Bedrijven volgens de CSRD Rapporteren?

Eerste CSRD rapport in		2025	2026	2027	2028	2029
Over het boekjaar		2024	2025	2026	2027	2028
Bedrijven die al onder NFRD rapporteren (grote bedrijven, banken en verzekeraars, meestal beursgenoteerd)	> 750 werkn					
	< 750 werkn					
Andere grote bedrijven Twee van de drie criteria: • > 250 werknemers • Omzet > €50 miljoen • Activa > €25 miljoen	> 750 werkn					
	< 750 werkn					
Beursgenoteerde MKB's						
Niet-EU bedrijven met >150 miljoen omzet in EU						 <i>Phase in TBD</i>
Infasering: veel vrijstellingen	Infasering: enige vrijstellingen	Infasering: (relatief) weinig vrijstellingen	Volledige rapportage (infasering voorbij)			

Appendix 2: Selectieproces CSRD Awards

Het selectieproces van de winnaars van de CSRD Awards is samengevat in de figuur hieronder. Bij de CSRD Awards zijn er twee prijzen uitgereikt: één in de categorie 'grootbedrijf' en één in de categorie 'MKB/overig'. Totaal meldden 34 ondernemingen zich vrijwillig aan om mee te doen aan deze competitie. Het kernteam (professionals van de Impact Economy Foundation en Impact Institute) hebben hieruit een shortlist opgesteld van 12 bedrijven (9 grote en 3 MKB/overig).

De bedrijven op de short-list zijn geëvalueerd op 10 criteria (zie hieronder) door twee reviewers per bedrijf. Per criterium konden 3 punten (volledig gedekt), 1 punt (deels gedekt) of 0 punten (niet gedekt) gescoord worden. Van belang is dat er bij deze criteria gekeken wordt naar een combinatie van de 'letter' van de CSRD en de 'geest' van de CSRD – met andere woorden of de bedrijven ook daadwerkelijk actie ondernemen om duurzamer te worden. In plaats dat ze braaf rapporteren hoe onduurzaam ze zijn. De evaluatie leverde scores op tussen de 0 en de 30 punten – al scoorde in de praktijk geen van de bedrijven onder de 18 punten. De criteria en de scores zijn opgenomen in de tabel hieronder. Hieruit blijkt dat de (relatief) laagste scores zijn gegeven voor materialiteit en de governance paragrafen. Bedrijven stoeien hier relatief nog het meeste mee.

Uiteindelijk heeft de vakjury heeft op basis van de ranking en op basis van eigen onderzoek en discussie de twee winnaars bepaald. De twee awards zijn uitgereikt aan Philips en Schijvens op de eerste nationale CSRD Day op 12 November.

Onderwerp	Beschrijving	Scoren	Hoe scoorden de grote bedrijven?
Strategische integratie en duurzaamheids-governance	Integratie van ESG in de strategie van het bedrijf en de rol van de Raad van Bestuur daarin.	<p>3 punten: ESG staat centraal in de strategie van het bedrijf, en dit is goed beschreven, inclusief de rol van de RvB.</p> <p>1 punt: ESG wordt enigszins behandeld in de bedrijfsstrategie OF het bedrijf beschrijft plannen om ESG centraal te stellen in de strategie, inclusief de rol van de RvB.</p> <p>0 punten: ESG wordt niet (geloofwaardig) behandeld in de bedrijfsstrategie, en de rol van de RvB is niet vastgesteld.</p>	<p>Score 3 </p> <p>Score 1 </p> <p>Score 0</p>
Transparante rapportage over duurzaamheids-onderwerpen	Openbaarmaking van de rol van de waardeketen in de analyse	<p>3 punten: Het bedrijf neemt een brede kijk op zijn waardeketen, neemt verantwoordelijkheid en biedt transparantie die verder gaat dan het absolute minimum (d.w.z. verder gaan dan de minimale CSRD-vereisten).</p> <p>1 punt: Het bedrijf beschrijft de waardeketen, maar doet dit niet op een zeer volledige of zeer ambitieuze manier.</p> <p>0 punten: Onduidelijke beschrijving van de waardeketen, of (bijna) uitsluitend focus op eigen operaties.</p>	<p>Score 3 </p> <p>Score 1 </p> <p>Score 0 </p>

Onderwerp	Beschrijving	Scoren	Hoe scoorden de grote bedrijven?
Due Diligence	Gebruik van het due diligence-proces om materiële ESG-onderwerpen te identificeren.	<p>3 punten: Het bedrijf voert due diligence uit en rapporteert transparant over het hoe en de belangrijkste resultaten.</p> <p>1 punt: Korte verwijzing naar due diligence maar weinig details verstrekt.</p> <p>0 punten: Het bedrijf voert geen due diligence uit of maakt er geen melding van.</p>	<p>Score 3 10</p> <p>Score 1 8</p> <p>Score 0</p>
Aanpak materialiteitsbeoordeling	Openbaarmaking van de rol van de waardeketen in de analyse	<p>3 punten: Het bedrijf neemt een brede kijk op zijn waardeketen, neemt verantwoordelijkheid en biedt transparantie die verder gaat dan het absolute minimum (d.w.z. verder gaan dan de minimale CSRD-vereisten).</p> <p>1 punt: Het bedrijf beschrijft de waardeketen, maar doet dit niet op een zeer volledige of zeer ambitieuze manier.</p> <p>0 punten: Onduidelijke beschrijving van de waardeketen, of (bijna) uitsluitend focus op eigen operaties.</p>	<p>Score 3 8</p> <p>Score 1 10</p> <p>Score 0</p>
Resultaten materialiteitsbeoordeling	Duidelijke openbaarmaking en originele visualisatie van de materialiteitsbeoordeling	<p>3 punten: Duidelijke openbaarmaking en originele visualisatie.</p> <p>1 punt: Visualisatie en openbaarmaking zijn duidelijk, maar niet origineel.</p> <p>0 punten: Visualisatie en openbaarmaking zijn niet duidelijk.</p>	<p>Score 3 7</p> <p>Score 1 10</p> <p>Score 0 1</p>
Betrokkenheid van belanghebbenden	Mate waarin belanghebbenden zijn geraadpleegd en betrokken zijn (zowel bij de bepaling van materiële ESG onderwerpen als daarna)	<p>3 punten: Een ambitieuze groep belanghebbenden is geraadpleegd en er is bewijs dat zij meer dan alleen input leveren.</p> <p>1 punt: Een middelmatig ambitieuze groep belanghebbenden is betrokken OF de betrokkenheid van belanghebbenden lijkt grotendeels eenzijdig.</p> <p>0 punten: Geen duidelijke betrokkenheid van belanghebbenden of slechts van een kleine groep.</p>	<p>Score 3 12</p> <p>Score 1 6</p> <p>Score 0</p>

Onderwerp	Beschrijving	Scoren	Hoe scoorden de grote bedrijven?
Milieuoparagrafen	Duidelijke beschrijving van de context van materiële milieuthema's, met een balans tussen beleid, acties, doelen en meetwaarden.	<p>3 punten: Duidelijke beschrijving van de context van milieuthema's, met een evenwichtige weergave van beleid, acties, doelen en meetwaarden, en het bedrijf neemt verantwoordelijkheid die verder gaat dan het absolute minimum.</p> <p>1 punt: Enigszins duidelijke beschrijving, inclusief een evenwichtige weergave van beleid, acties, doelen en meetwaarden OF de verantwoordelijkheid van het bedrijf lijkt niet verder te gaan dan het absolute minimum.</p> <p>0 punten: Beperkte of geen beschrijving.</p>	<p>Score 3 11</p> <p>Score 1 7</p> <p>Score 0</p>
Sociale paragrafen	Duidelijke beschrijving van de context van materiële sociale thema's, met een balans tussen beleid, acties, doelen en meetwaarden.	<p>3 punten: Duidelijke beschrijving van de context van sociale thema's, met een evenwichtige weergave van beleid, acties, doelen en meetwaarden, en het bedrijf neemt verantwoordelijkheid die verder gaat dan het absolute minimum.</p> <p>1 punt: Enigszins duidelijke beschrijving, inclusief een evenwichtige weergave van beleid, acties, doelen en meetwaarden OF de verantwoordelijkheid van het bedrijf lijkt niet verder te gaan dan het absolute minimum.</p> <p>0 punten: Beperkte of geen beschrijving.</p>	<p>Score 3 12</p> <p>Score 1 6</p> <p>Score 0</p>
Governance paragrafen	Duidelijke beschrijving van de context van materiële governance-thema's, met een balans tussen beleid, acties, doelen en meetwaarden.	<p>3 punten: Duidelijke beschrijving van de context van governance-thema's, met een evenwichtige weergave van beleid, acties, doelen en maatstaven, en het bedrijf neemt verantwoordelijkheid die verder gaat dan het absolute minimum.</p> <p>1 punt: Enigszins duidelijke beschrijving, inclusief een evenwichtige weergave van beleid, acties, doelen en meetwaarden OF de verantwoordelijkheid van het bedrijf lijkt niet verder te gaan dan het absolute minimum.</p> <p>0 punten: Beperkte of geen beschrijving.</p>	<p>Score 3 6</p> <p>Score 1 11</p> <p>Score 0 1</p>
Bondigheid	Volledigheid en bondigheid van het CSRD-rapport.	<p>3 punten: Er zijn weinig elementen die irrelevant of overbodig lijken. Het rapport is prettig om te lezen.</p> <p>1 punt: Enkele irrelevante of overbodige elementen. Het rapport is enigszins moeilijk te lezen.</p> <p>0 punten: Het rapport is lang of er is zo weinig te rapporteren dat het moeilijk te lezen wordt.</p>	<p>Score 3 13</p> <p>Score 1 5</p> <p>Score 0</p>

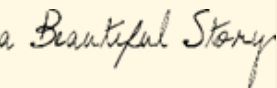

Appendix 3: Shortlist van de CSRD Awards.

Grootbedrijf Categorie			
Bedrijf		Juryrapport CSRD Awards 2024 (link): Goede voorbeelden uit de verslagen van de genomineerden rapporten	Link naar het rapport
	Ahold Delhaize	Het geïntegreerde jaarverslag van Ahold Delhaize is omvangrijk. Dat zal niet voor iedereen aantrekkelijk zijn. Toch slaagt het supermarktbedrijf actief in de VS en Europa erin om via een heldere verhaallijn de lezer aan de hand mee te nemen. De jury was onder de indruk van de uitgebreide toelichting op de waardecreatie en het waardecreatiemodel en de waardeketen en de visualisatie daarvan.	Ahold Delhaize 2023 Annual Report
	a.s.r.	Het geïntegreerde jaarverslag van A.S.R. blinkt uit door een heldere communicatie en schrijfstijl. Als een verzekeraar heeft het bedrijf zelf geen grote duurzaamheidsvoetafdruk. De jury vond de manier waarop de verzekeraar verantwoording aflegt over zijn beleggingen en vertrouwen een goed voorbeeld hoe andere verzekeraars dat zouden kunnen doen.	a.s.r. 2023 Annual Report
	Enstall	Zonnepanelenproducent Enstall stuurde zijn duurzaamheidsverslag in. Dat geeft een mooi overzicht van informatie die hoort bij de verschillende European Sustainability Reporting Standards. De volgende stap is de dubbele materialiteitsanalyse met de hulp van de stakeholders. Dat essentiële onderdeel dat hoort bij de CSRD ontbreekt nog.	Enstall 2023 Sustainability Report
	Heijmans	Bouwbedrijf Heijmans maakte over 2023 weer een degelijk geïntegreerd jaarverslag. Hoewel een deel van de vereiste CSRD-informatie aanwezig is, is deze nog niet in de vorm en volgorde die we zouden verwachten. Het is veel lezen om de CSRD-informatie te vinden. Daar staat tegenover dat de visualisatie van de waardeketen opvalt.	Heijmans 2023 Annual Report
	JDE Peets	Het geïntegreerde jaarverslag van JDE Peets viel op door de heldere schrijfstijl en communicatie. Het omvangrijke verslag biedt de lezers veel informatie en goede toelichting. Ook de visualisaties van de waardeketen en theory of change vielen in positieve zin op. Ook de toelichting op verduurzaming van de waardeketen. De jury had graag wat meer willen lezen over hoe JDE Peets opereert op de internationale handelsplatformen in bijvoorbeeld koffie, thee en cacao.	JDE Peets 2023 Annual Report

Grootbedrijf Categorie

Bedrijf	Juryrapport CSR Awards 2024 (link): Goede voorbeelden uit de verslagen van de genomineerden rapporten	Link naar het rapport
	<p>Philips</p> <p>De hoeveelheid door Philips verstrekte informatie in haar jaarverslag 2023 is omvangrijk en toont aan dat Philips zich al vele jaren heeft toegelegd op (de ontwikkeling van) duurzaamheidsverslaggeving. Een kanttekening van de zijde van de jury is, dat de inhoud van het verslag weliswaar grotendeels in overeenstemming is met de CSRD en zelfs bepaalde ESRS-vereisten overtreft, maar dat het qua vorm nog niet volledig in overeenstemming is. Dit laatste is een voorbeeld van de belangrijke vraag in hoeverre het noodzakelijk is om het format van de ESRS exact te volgen.</p> <p>Philips heeft gedurende vele jaren een gestructureerd dataverzamelingsproces opgezet, wat het verzamelen van duurzaamheidsdata heeft vergemakkelijkt. Aan het verslag is door de accountant een assurance verslag met een redelijke mate van zekerheid over verschillende onderwerpen toegevoegd, wat wijst op een zekere mate van betrouwbaarheid in de openbaar gemaakte informatie.</p> <p>Het proces voor het betrekken van belanghebbenden werd door de jury geïdentificeerd als een gebied voor verbetering, en er werd een gemiste kans gezien om de informatieverschaffing over due diligence te verbeteren in overeenstemming met de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD). Desalniettemin geeft het rapport gedetailleerde informatie over conflictmineralen, een cruciaal punt voor Philips. Zo zijn er nog punten voor verdere ontwikkeling en kijkt de jury uit naar de wijze waarop Philips in het jaarverslag 2024 verder zal aansluiten bij de CSRD-gerelateerde regelgeving.</p>	<p>Philips 2023 Annual Report</p>
	<p>Prosus</p> <p>Internetbedrijf Prosus leverde een geïntegreerd jaarverslag af met een hoge informatiedichtheid per pagina. We misten informatie over due diligence in de keten en een goede dubbele materialiteitsanalyse: twee belangrijke vereisten van de CSRD. Naast het jaarverslag maakt Prosus ook twee andere rapporten die duurzaamheidsinformatie bevatten, dat maakt het geheel een puzzel.</p>	<p>Prosus 2024 Annual Report</p>
	<p>Signify</p> <p>Het geïntegreerde Jaarverslag van lichtproducent Signify zet de juiste stappen in de richting van de informatievereisten en vorm van de CSRD. Het bedrijf zou wat gedetailleerder kunnen zijn over de stakeholder engagement. De jury was positief verrast over de manier waar Signify in ging op de problemen met conflict mineralen.</p>	<p>Signify 2023 Annual Report</p>
	<p>Viterra</p> <p>Het geïntegreerde jaarverslag van Viterra, een bedrijf dat producenten en klanten van landbouwproducten aan elkaar verbindt, bevat veel noodzakelijk CSRD-informatie maar ook hier moet nog een slag gemaakt worden om de samenhang van de strategie, de waardecreatie en de prestaties helder te laten zien.</p>	<p>Viterra 2023 Sustainability Report</p>

MKB/Overig Categorie

Bedrijf	Juryrapport CSRD Awards 2024 (link): Goede voorbeelden uit de verslagen van de genomineerden rapporten	Link naar het rapport
 <p>A Beautiful Story</p>	<p>Het sierradenbedrijf A Beautiful Story, ook een B-Corp, maakt het de lezer van zijn jaarverslag niet gemakkelijk omdat het jaarverslag alleen op de website beschikbaar is als flipbook. Maar die informatie die het bedrijf geeft over de keten, de impact en de dilemma's is een mooi voorbeeld hoe een echt kleinbedrijf transparant kan zijn over een moeilijke keten met materialen die uit mijnen komen waar mensenrechtenschendingen voorkomen.</p>	<p>A Beautiful Story 2023 Impact Report</p>
 <p>Arte Group</p>	<p>De Arte Group was genomineerd in de categorie MKB/overig. Het bedrijf maakt natuurlijke werkbladen en is een B Corp. Het geïntegreerde verslag is met 32 pagina's compact maar bevat veel informatie over de keten en de uitdagingen daarin voor duurzaamheid en mensenrechten. In vergelijking met de winnaar in deze categorie, was de informatie daarover minder diepgaand.</p>	<p>Arte Group 2023 Sustainability Report</p>
 <p>Schijvens</p>	<p>Het jaarverslag van Schijvens viel op door beschrijving van de impactgevoeligheid (en daarmee negatieve publieke aandacht) van de sector waarin de onderneming actief is. Het duurzaamheidsverslag is vrij uitgebreid en volledig, inclusief de sourcing uit Turkije, waarover gedetailleerde informatie wordt verstrekt. Verder wordt een compleet overzicht van risico's in de waardeketen toegelicht. Onderzoekers van Avans Hogeschool werken samen met Schijvens aan een CSRD-raamwerk voor het MKB in deze sector. Circulair ondernemen is een belangrijk aandachtspunt waarin de onderneming zich heeft onderscheiden met een nationale prijs. Ten slotte wordt zichtbaar dat Schijvens de impact voelt van het vragen van grote cliënten (ondernemingen uit de keten) over de duurzaamheidsstrategie, het beleid en resultaten op het gebied van relevante duurzaamheidsvraagstukken. Dit noopt tot aansluiting bij de vereisten van de CSRD.</p>	<p>Schijvens 2024 Sustainability Report</p>

Dit rapport is geschreven in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken.

Auteurs: Reinier de Adelhart Toorop, Loes Verdonk, Ana Dirkwager, Wouter van Ingen en Michel Scholte (Impact Institute en CSRD Academy).

In samenwerking met: Marleen Janssen Groesbeek (Avans Hogeschool) en Folkert van der Molen (Van der Molen E.I.S.).

Fotographie: Lieke Kooyman. [Alle foto's](#) van de CSRD Day.

De bevindingen in dit rapport zijn gebaseerd op [de jurering](#) van de CSRD Awards 2024, georganiseerd door Van der Molen E.I.S. en Impact Economy Foundatoin. Zie ook www.csrdawards.nl.

Jury: Teresa Fogelberg (voormalig Deputy Chief Executive Global Reporting Initiative (GRI)), Marleen Janssen Groesbeek (lector Sustainable Finance and Accounting Avans Hogeschool), René Orij, (hoogleraar duurzaamheidsverslaggeving Nyenrode Business Universiteit), Dick de Waard (voorzitter; emeritus-hoogleraar Rijksuniversiteit Groningen). Met medewerking van Reinier de Adelhart Toorop (Impact Institute en CSRD Academy), Maria Jamriska (Impact Economy Foundation)

Over Impact Institute: Impact Institute stelt organisaties in staat om maatschappelijke impact te meten en te beheren. Het ontwikkelt tools, standaarden en trainingen, waaronder de CSRD Academy, om deze visie te ondersteunen. De CSRD Academy is opgericht door Impact Institute om bedrijven te ondersteunen bij het voldoen aan de nieuwste Europese regelgeving en biedt, onder andere, cursussen aan op het gebied van dubbele materialiteitsanalyse en impactstrategie.

Over CSRD Day: De eerste editie van CSRD DAY werd georganiseerd op 12 november 2024. CSRD DAY is een nieuw jaarlijks evenement voor zowel grote bedrijven als mkb-bedrijven, met een focus op de implementatie van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en de transitie naar een duurzame economie en duurzame bedrijfspraktijken. CSRD DAY werd mede georganiseerd door Impact Institute, Van der Molen E.I.S. en Smart Work Places (SWP). Voor een sfeerimpressie zie [hier](#).

CSRD DAY

SWP.

